

Σχόλια ΙΕΝΕ στην Δημόσια Διαβούλευση του ΥΠΕΝ για τον Εκσυγχρονισμό της Αδειοδοτικής Διαδικασίας Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας – Β' Φάση, Αδειοδότηση Παραγωγής και Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας, Πλαίσιο Ανάπτυξης Πιλοτικών Θαλάσσιων Πλωτών Φωτοβολταϊκών Σταθμών και Ειδικότερες διατάξεις για την Ενέργεια και την Προστασία του Περιβάλλοντος

A. Γενικά σχόλια

Σε ένα εκτενές Ν/Σ με 112 Άρθρα συμπεριλαμβάνονται όλες οι ΑΠΕ (5) και η συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, με τελείως διαφορετικά χαρακτηριστικά και τεχνολογίες, και ιδιαίτερα με αναφορές και τροποποιήσεις άρθρων/παραγράφων προηγούμενων και ενίοτε παρωχημένων νόμων. Αντιθέτως, θα μπορούσε για κάθε μορφή ΑΠΕ και για την συμπαραγωγή να υπάρχει για εφαρμογή ένα ξεχωριστό και αυτοτελές θεσμικό πλαίσιο κατά την ευρωπαϊκή πρακτική και ιδιαίτερα για τα αιολικά και φωτοβολταϊκά που αποτελούν και τον κύριο όγκο των εφαρμογών ΑΠΕ. Κατά την ίδια πρακτική και για τις μονάδες αποθήκευσης.

Επίσης, δεν φαίνεται ότι αυτό το Ν/Σ μειώνει τη γραφειοκρατία. Αναλύει την γραφειοκρατία με λεπτομερείς διαδικασίες σε πολλά βήματα θέτοντας και χρονικά όρια, τα οποία εύκολα παραβιάζονται, αντί να περιορίσει εκ των προτέρων τις διαδικασίες. Πολλές διαδικασίες τεχνικής φύσεως υπεισέρχονται στο Ν/Σ λεπτομερώς που καθιστά δύσχρηστη την εφαρμογή του (χωρίς να είναι βέβαιο ότι είναι και οι καλύτερες), ενώ θα μπορούσε να γίνει επεξεργασία με βέλτιστες λύσεις και να προσαρμόζονται στις εκάστοτε αλλαγές καταστάσεων από τα αρμόδια ρυθμιστικά όργανα, χωρίς να χρειάζεται κάθε φορά η αλλαγή του νόμου.

Επιπλέον, το Ν/Σ φαίνεται να οδηγεί σε μια χνώδη κατάσταση, καθώς είναι έκδηλο το ενδιαφέρον για πολλές ΑΠΕ και πολλές μονάδες αποθήκευσης, πολλά δίκτυα και πολλοί υποσταθμοί, κυνηγώντας τους φιλόδοξους στόχους και αγνοώντας το τελικό κόστος που θα διαρκεί. Δεν ενθαρρύνονται καινοτόμες ιδέες και λύσεις με σύγχρονα συστήματα διαχείρισης σε όλα τα επίπεδα, με ενσωμάτωση των ΑΠΕ στη λειτουργία και διαχείριση αξιοποιώντας τις σύγχρονες τεχνολογίες.

Χρειάζονται ειδικές μελέτες ώστε τα συμπεράσματα να ενσωματώνονται στο θεσμικό πλαίσιο και να επιτυγχάνονται οι στόχοι με ασφάλεια και με το χαμηλότερο κόστος. Για την μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ στον ηλεκτρισμό και με προσιτό κόστος σε μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, δεν υπάρχουν έτοιμες ή εύκολες λύσεις, απαιτούνται πολλές μελέτες και εφαρμογή νέων ιδεών και καινοτόμων τεχνολογιών, που θα συμβάλλουν σε ένα σύγχρονο και ελκυστικό στην εφαρμογή θεσμικό πλαίσιο και θα οδηγήσει σε ένα πολύ αποδοτικό ηλεκτρικό σύστημα με κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη με μεγάλη διάρκεια. Τέλος, το Ν/Σ είναι γραμμένο βιαστικά και πρόχειρα με αδικαιολόγητα λάθη για να εισαχθεί στη βουλή προς συζήτηση.

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα σήμερα που αυξάνει τον χρόνο αναμονής αλλά και το κόστος για τον επενδυτή είναι ότι ο διαχειριστής συνήθως δεν ανταποκρίνεται στην καθορισμένη προθεσμία των 2 μηνών από την ημερομηνία υποβολής πλήρους φακέλου για την έκδοση της Προσφοράς Σύνδεσης. Όπως είναι γνωστό, η προθεσμία μέχρι σήμερα στον ΔΕΔΔΗΕ είναι 4 μήνες, στις περισσότερες περιπτώσεις, όμως, δεν τηρείται διαχρονικά, ενώ ο χρόνος αναμονής μπορεί να φθάσει ακόμη και το ένα έτος. Κατά την άποψή μας, πρέπει να υπάρξει συγκεκριμένο οικονομικό αντικίνητρο σε βάρος του διαχειριστή, το οποίο και να συνεπάγεται καταβολή οικονομικής αποζημίωσης στον αιτούντα για την καθυστέρηση που υπέστη.

Με γνώμονα να αποφευχθεί η προσοχή του διαχειριστή σε συγκεκριμένο μέγεθος έργων που τυχόν τον ευνοεί στο να επιτύχει ετησίως γρηγορότερα το οριζόμενο κατώφλι προσφορών σύνδεσης που θα ικανοποιήσουν τους στόχους του ΕΣΕΚ, θα πρέπει ο στόχος να επιμερίζεται και σε επιμέρους υποκατηγορίες έργων.

Ένα πρόβλημα που προστίθεται στην αυξημένη ζήτηση σύνδεσης για έργα ΑΠΕ που ξεπερνούν τις δυνατότητες του δικτύου είναι το «παράθυρο» που αφήνει η νομοθεσία που αφορά στις ενεργειακές κοινότητες σε εκείνους που θέλουν να το εκμεταλλευτούν. Οι ενεργειακές κοινότητες έχουν προτεραιότητα έναντι άλλων αιτημάτων στην επεξεργασία από τον διαχειριστή, ενώ δεν υποχρεούνται να περνούν από διαγωνιστικές διαδικασίες ή να παίρνουν περιβαλλοντική αδειοδότηση, μία διαδικασία που απαιτεί σημαντικό χρόνο. Διατηρείται ακόμα πλαίσιο προτεραιότητας χορήγησης προσφοράς Σύνδεσης στον διαχειριστή του συστήματος με το άρθρο 136 του Ν.4819/2021 για τις ενεργειακές κοινότητες που τελικά καταλήγουν να εξαντλούν τον ενεργειακό χώρο την ώρα που επενδυτές που κατέθεσαν τα αιτήματά τους ακόμα και νωρίτερα καταλήγουν να περιμένουν στην ουρά. Η διαφορετική μεταχείριση οδηγεί σε στρεβλώσεις στην αγορά, ευνοώντας κάποιους και αδικώντας τους υπόλοιπους. Το πρόβλημα, στην ουσία, προκύπτει από επιχειρηματικά σχήματα που προβάλλονται ως ενεργειακές κοινότητες ώστε να επωφεληθούν από τις ευνοϊκές ρυθμίσεις. Θα μπορούσε να καθιερωθεί υποχρέωση προσκόμισης εγγυητικής επιστολής προς τους διαχειριστές κατά την αίτηση για Οριστική Προσφορά Σύνδεσης (για όλα τα έργα), η οποία μάλιστα θα πρέπει να έχει αναδρομικό χαρακτήρα για να έχει ουσιαστικό αποτέλεσμα, δεδομένου του μεγάλου όγκου συσσωρευμένων αιτήσεων.

Παράλληλα, θα πρέπει να εμπίπτουν στην υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης, με βάση την αθροιστική ισχύ τους, και οφείλουν να υποβάλλουν κοινή Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των προβλεπόμενων κοινών έργων σύνδεσης (κατασκευή νέου υποσταθμού, κλπ.) και επειδή τα έργα αυτά καταλαμβάνουν αθροιστικά ενιαίες ή γειτονικές εκτάσεις σημαντικού μεγέθους, δεν μπορούν να εξαιρούνται από περιβαλλοντική αδειοδότηση, αφού οι τυχόν επιπτώσεις τους στο περιβάλλον είναι ισοδύναμες με αυτές από τα ενιαία έργα ίδιου μεγέθους.

B. Ειδικά σχόλια

Στο **Άρθρο 3**, ο ορισμός 40 απαιτείται να τροποποιηθεί ώστε να συμπεριλάβει τις περιπτώσεις σταθμών «Αποθήκευσης με ΑΠΕ με δυνατότητα φόρτισης από το δίκτυο» και να είναι σε συμφωνία με την Οδηγία 944/2016, Άρθρο 2 (60). Επίσης, στο **Άρθρο 3**, ο ορισμός 11 απαιτείται να τροποποιηθεί ως εξής:

11. Βεβαίωση απευθείας συμμετοχής στην αγορά για το σύνολο ή μέρος της ισχύος του σταθμού ΑΠΕ: Η βεβαίωση που εκδίδει ο Διαχειριστής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης (Δ.Α.Π.Ε.Ε.Π. Α.Ε.) σε περίπτωση κατά την οποία ο κάτοχος του σταθμού, πριν τη θέση αυτού σε λειτουργία και εφόσον δεν έχει συνάψει Σύμβαση Λειτουργικής Ενίσχυσης για το σύνολο της εγκατεστημένης ή μέγιστης ισχύος παραγωγής του σταθμού, δηλώσει ότι δεν επιθυμεί τη σύναψη Σύμβασης Λειτουργικής Ενίσχυσης για μέρος της εγκατεστημένης ή μέγιστης ισχύος παραγωγής του σταθμού και ότι ο σταθμός θα λειτουργεί σύμφωνα με το άρθρο 12Α του Ν.4414/2016 (Α' 147), όπως ορίζει το Άρθρο 25 του παρόντος. Η βεβαίωση δύναται να αφορά μέρος της εγκατεστημένης ή μέγιστης ισχύος παραγωγής ως αναφέρεται στην άδεια παραγωγής, σύμφωνα με την παρ. 4 του Άρθρου 12Α του Ν.4414/2016 (Α' 147).

Στο **Άρθρο 6**, οι εγγυητικές επιστολές αποτελούν προφανώς ένα σημαντικό μέτρο για την δέσμευση του επενδυτή να υλοποιήσει το έργο του και είναι αποδεκτό. Στα πλαίσια μεγαλύτερης ευελιξίας των επενδυτών, θα προτείναμε την προσθήκη της παρακάτω παρ. 7, το οποίο διευκολύνει εταιρείες για τις οποίες η περίπτωση κατάρπτωσης δεν είναι επιθυμητή αν πρόκειται να συμβεί, και οι οποίες είναι διατεθειμένες να πληρώσουν όλο το κόστος όταν αυτό απαιτηθεί. Η παρακάτω προτεινόμενη προσθήκη της παρ. 7 στο Άρθρο 6 λειτουργεί σε αυτή την κατεύθυνση:

Άρθρο 6

7. Ο επενδυτής ενημερώνεται τουλάχιστον 10 εργάσιμες ημέρες προ της κατάρπτωσης της εγγυητικής επιστολής και διατηρεί το δικαίωμα να την ανακτήσει καταβάλλοντας απευθείας προ της σχετικής προθεσμίας το τίμημα υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού του άρθρου 143 του ν. 4001/2011 (Α' 179). Η ίδια παράγραφος ισχύει αναλογικά και για την περίπτωση εγγυητικής επιστολής που κατατίθεται στα πλαίσια έκδοσης Βεβαίωσης Παραγωγού ή Βεβαίωσης Ειδικού Έργου.

Γενικά στο **Άρθρο 10**, υπάρχουν αοριστίες που μπορούν να οδηγήσουν σε αυθαιρεσίες. Με την προοδευτική αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ, ιδιαίτερα της αιολικής και ηλιακής ενέργειας με την διαλείπουσα παραγωγή τους, κρίνεται αναγκαίο να παρέχεται η ευελιξία στους Διαχειριστές, εξασφαλίζοντας την βέλτιστη και ασφαλή λειτουργία του δικτύου, ώστε να απορρίπτονται για κάποιες ώρες σε κάποιες ημέρες μέρος της παραγωγής των ΑΠΕ με την διαλείπουσα παραγωγή τους, όπως της αιολικής και ηλιακής ενέργειας για τις νέες εφαρμογές, της τάξης του 3%-5% στη διάρκεια του έτους, χωρίς αποζημίωση, για να εξασφαλίσουν την ομαλή λειτουργία του δικτύου.

Αυτό είναι αναγκαίο σε αυτή τη φάση που είναι ακόμη χαμηλή η διείσδυση, ενώ θα πρέπει να υποστηριχθούν άλλα εργαλεία για τις νέες εφαρμογές των ΑΠΕ ώστε να εισέρχονται στην αγορά (πχ. PPA) και ίσως μαζί με μονάδες αποθήκευσης. Αργότερα με την προοδευτική αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ μπορεί να υποστηριχθεί ο συνδυασμός ΑΠΕ με την προσθήκη μονάδων αποθήκευσης. Στο μέλλον, με την μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ θα αναμένεται η απόρριψη μεγάλου ποσοστού των ΑΠΕ, ιδιαίτερα εποχιακά, και προς τούτο ο συνδυασμός με την παραγωγή και αποθήκευση υδρογόνου θα μπορεί να αποτελέσει την ενδεδειγμένη λύση.

Επίσης και πιο συγκεκριμένα, στο **Άρθρο 10**, παρ. 1α, θα πρέπει να διευκρινιστεί αν αφορά κοινό set-point ανώτατου επιπέδου παραγωγής, σε σχέση με τη συνολική εγκατεστημένη ισχύ των σταθμών της περιοχής που προβλέπεται παραβίαση κάποιου περιορισμού του δικτύου. Δηλαδή, να διευκρινιστεί αν όλοι οι Σταθμοί ΑΠΕ του τοπικού συστήματος ή δικτύου θα λαμβάνουν κοινό set-point ως ποσοστό (%) της συνολικής εγκατεστημένης ισχύος των Σταθμών ΑΠΕ του τοπικού συστήματος ή δικτύου ή αν θα λαμβάνουν διαφορετικό set-point ανάλογα με το σημείο σύνδεσης κάθε Σταθμού ΑΠΕ και τη συνεισφορά του Σταθμού ΑΠΕ στην παραβίαση του τεχνικού ορίου του δικτύου. Στο **Άρθρο 10**, παρ. 2, ενδεχομένως θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η δυσμενέστερη περίπτωση κατανάλωσης της περιοχής του συστήματος ή του δικτύου (π.χ. περιοχή που εξυπηρετεί Υ/Σ ΥΤ/ΜΤ). Έτσι, μπορούν να αυξηθούν τα περιθώρια ισχύος, ιδίως σε περιοχές που συνδέεται μεγάλο πλήθος καταναλωτών.

Στο **Άρθρο 25**, παρ. 1-3, προτείνουμε όπως ο ΔΑΠΕΕΠ χορηγεί απευθείας Βεβαίωση Συμμετοχής στην Αγορά, και στις περιπτώσεις έργων ΑΠΕ που δεν έχουν ακόμη συνάψει Σύμβαση Λειτουργικής Ενίσχυσης με τον ΔΑΠΕΕΠ αλλά και σε έργα ΑΠΕ που ήδη λειτουργούν

και επιλέγουν την απευθείας συμμετοχή στην αγορά σε εφαρμογή της παρ. 3, του άρθρου 20, του ν. 4643/2019.

Στο **Άρθρο 27**, παρ. 6, ο Κώδικας ΜΔΝ αναφέρεται γενικά σε μονάδες ή σταθμούς παραγωγής στα συστήματα ΜΔΝ, συνεπώς η παρ. 6 θα μπορούσε να αντικατασταθεί ως εξής: 6. Ειδικά για τους σταθμούς, οι οποίοι συνδέονται στην Υψηλή Τάση και για μονάδες ή σταθμούς παραγωγής στα συστήματα Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών (Μ.Δ.Ν.), προβλέπεται περίοδος δοκιμαστικής λειτουργίας.

Στο **Άρθρο 32**, παρ. 1, θα πρέπει να διευκρινιστεί εάν το Σύστημα Πληρωμών Τέλους που θα δημιουργήσει ο ΔΑΠΕΕΠ θα αφορά και στα ΜΔΝ.

Το **Άρθρο 42**, παρ. 1, είναι κάπως ασαφές και απαιτείται να προσδιοριστεί με συγκεκριμένα κριτήρια το τι αφορά η έννοια της ριζικής ανανέωσης ανά τεχνολογία ενός σταθμού ΑΠΕ. Ειδικότερα, η ριζική ανανέωση έργων ΑΠΕ, κατόπιν αποξήλωσης και αντικατάστασης του παραγωγικού εξοπλισμού, δύναται να απελευθερώσει ένα ανεκμετάλλευτο δυναμικό που θα μπορούσε να συνεισφέρει σημαντικά στους στόχους ΑΠΕ. Οδηγεί αποδεδειγμένα σε αύξηση της παραγωγής και ακόμη και σε τριπλασιασμό της ισχύος έργων λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης του παραγωγικού εξοπλισμού ΑΠΕ. Να σημειώσουμε, επίσης, πως τα έργα αυτά έχουν σημαντικά πλεονεκτήματα έναντι νέων έργων, λειτουργούν αρκετές φορές σε περιοχές υψηλού δυναμικού ΑΠΕ, έχουν λάβει ήδη την κοινωνική αποδοχή και οι επενδυτές μπορούν να εκμεταλλευτούν υφιστάμενες υποδομές, όπως έργα σύνδεσης, οδοποιία, κλπ. Το Ν/Σ περιλαμβάνει κάποια σημαντικά σημεία για την βελτιστοποίηση του σχετικού πλαισίου, τα οποία θεωρούμε πως χρήζουν απαραίτητης βελτίωσης με σκοπό την μεγιστοποίηση του οφέλους. Είναι απαραίτητο για την προώθηση τέτοιων επεμβάσεων να προβλεφθεί (α) πλαίσιο αποζημίωσης της πρόσθετης εγκατεστημένης ισχύος κατά το διάστημα που υπολείπεται ώστε η αρχική ΣΠΗΕ ή ΣΕΣΤ ή ΣΕΔΠ με τον ΔΑΠΕΕΠ να λήξει και (β) η παροχή κατάλληλων κινήτρων, όπως αυτού της προτεραιότητας για την εξασφάλιση χώρου στο δίκτυο στην περίπτωση που η ριζική ανανέωση οδηγήσει σε αύξηση ισχύος του σταθμού.

Στο **Άρθρο 46**, η εφαρμογή της «οικονομικής ευθύνης» αποκλίσεων σε έργα που ηλεκτρίστηκαν μετά την 4/7/2019 είναι αρκετά περίπλοκο να εφαρμοστεί σε έργα με ΣΠΗΕ υπό σχήμα FiT, τα οποία καλούνται να λάβουν μια ευθύνη χωρίς να έχουν βέβαια την δυνατότητα να μειώσουν το επίπεδο του κόστους των αποκλίσεών τους (πρόβλεψη από ΔΑΠΕΕΠ). Μάλιστα, το κόστος αυτό είναι μεταβλητό και οριοθετείται από την υψηλότερη χρέωση της αγοράς στα πλαίσια αντικινήτρου παρατεταμένης παραμονής. Προτείνουμε να προβλεφθεί η δυνατότητα ο Παραγωγός FiT να εκπροσωπηθεί από ΦΟΣΕ αντί τον ΦΟΣΕΤΕΚ, ώστε να του δίνεται η δυνατότητα να μειώσει το κόστος των αποκλίσεων, σύμφωνα με την παρακάτω προσθήκη της παρ. 3:

Άρθρο 46

3. Οι σταθμοί της παρ. 1 δύναται να μπορούν να συνάψουν σύμβαση εκπροσώπησης με ΦΟ.ΣΕ., σύμφωνα με την διαδικασία που προβλέπεται στον Κώδικα ΔΑΠΕΕΠ και το Άρθρο 5 του Ν.4414/2014. Οι λεπτομέρειες για τον μηχανισμό εφαρμογής του συγκεκριμένου άρθρου για την περίπτωση έργων με σύμβαση πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας του Άρθρου 12 του Ν.3468/2006 (Α' 129), θα πρέπει να καθοριστούν με σχετική Υπουργική Απόφαση.

Στα **Άρθρα 61, 62 και 63**, η λειτουργία των μονάδων αποθήκευσης ενσωματώνεται και στη λειτουργία του δικτύου προσφέροντας πολύτιμες υπηρεσίες και αποτελώντας κύριο μέρος του ηλεκτρικού συστήματος μαζί με τις μονάδες παραγωγής και τα δίκτυα με τους

υποσταθμούς. Όμως, η κατανάλωση ενέργειας για τις μονάδες αποθήκευσης πρέπει να προέρχεται αποκλειστικά και μόνο από τις μονάδες παραγωγής ΑΠΕ ειδικά για αυτό το σκοπό, καθώς και από την πλεονάζουσα παραγωγή των ΑΠΕ, κυρίως με όρους αγοράς από το δίκτυο. Ως εκ τούτου, για τη φόρτιση από ΑΠΕ μέσω δικτύου προτείνεται, ώστε η ενέργεια για τη φόρτιση να μην επιβαρύνεται από τις ΥΚΩ (όπως αναφέρεται ήδη) και άλλες επιβαρύνσεις (ΕΤΜΕΑΡ), καθώς και από τα τέλη χρήσης δικτύων, παρά μόνο η ενέργεια έγχυσης στο δίκτυο από τις μονάδες αποθήκευσης (αποφυγή διπλής επιβάρυνσης, που είναι εις βάρος της αποθήκευσης, η οποία συμβάλλει στη ομαλή λειτουργία του δικτύου).

Επίσης και πιο συγκεκριμένα, το **Άρθρο 61** θα πρέπει να διευκρινιστεί αν αφορά όλους τους αυτοπαραγωγούς ή μόνο τους αυτοπαραγωγούς με ενεργειακό συμψηφισμό (net-metering).

Στο **Άρθρο 62**, πρέπει να επισημανθεί ότι οι σταθμοί της παρ. 11B του άρθρου 10 του Ν.4685/2020 δεν είναι σταθμοί αποθήκευσης, αλλά σταθμοί παραγωγής Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. με ενσωματωμένη αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας και δυνατότητα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που απορροφάται από το δίκτυο. Ομοίως, και στο Άρθρο 60 και 63 του Νομοσχεδίου.

Στο **Άρθρο 63**, φαίνεται ότι ο Σταθμός Αποθήκευσης δεν καταβάλλει ποσό χρέωσης για τη χρήση του συστήματος και του δικτύου (ΧΧΣ και ΧΧΔ) για την ποσότητα της απορροφούμενης ενέργειας, αλλά μόνο για την απορροφούμενη ισχύ που έχει συμβάλλει στη διαμόρφωση της αιχμής. Ωστόσο, θα έπρεπε να είναι πιο σαφές ότι δεν υπάρχει χρέωση για την απορροφούμενη ενέργεια για ΧΧΣ και ΧΧΔ, όπως αντίστοιχα γίνεται με το ΕΤΜΕΑΡ και τις χρεώσεις ΥΚΩ, όπου αναφέρεται ότι η χρέωση του ΕΤΜΕΑΡ και οι χρεώσεις ΥΚΩ αφορούν στις ιδιοκαταναλώσεις του Σταθμού.

Στο **Άρθρο 65**, παρ. 1, ο όρος «Διαχειριστής συστήματος διανομής» δεν έχει οριστεί σε κάποιο νόμο (π.χ. στον Ν.4001/2011) και περιλαμβάνει την έννοια του συστήματος διανομής που ενδεχομένως να διαφέρει από το δίκτυο διανομής. Ο ορισμός (ι) της παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν.4001/2011 αναφέρει «Διαχειριστής δικτύου διανομής». Στο **Άρθρο 65**, παρ. 2, εγείρεται το ερώτημα αν ο Διαχειριστής ΜΔΝ εμπίπτει σε αυτό το άρθρο για την περίπτωση των ηλεκτρικών συστημάτων των ΜΔΝ.

Στο **Άρθρο 78**, ο ορισμός 11B απαιτείται να τροποποιηθεί ώστε να συμπεριλάβει την αναφορά στο «Σταθμό παραγωγής Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. που περιλαμβάνει διατάξεις αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας εγκατεστημένες κατάντη του μετρητή, **ο οποίος δεν δεσμεύει χώρο στο δίκτυο για την μονάδα ΑΠΕ, που έχει δυνατότητα να αποθηκεύει ηλεκτρική ενέργειας, την οποία απορροφά από το Σύστημα Μεταφοράς ή το Δίκτυο Διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στο οποίο συνδέεται, σύμφωνα με το άρθρο 19Α**».

Στο **Άρθρο 84**, παρ. 2, προκύπτει το συμπέρασμα ότι σταθμοί αποθήκευσης με δυνατότητα απορρόφησης από το δίκτυο δε θα μπορούν να εγκαθίστανται στα ΜΔΝ.

Στο **Άρθρο 85**, στο πλαίσιο ορθής αποτύπωσης στους όρους λειτουργίας, του γεγονότος ότι οι σταθμοί αυτοί δεν δεσμεύουν χώρο στο δίκτυο για την μονάδα ΑΠΕ, απαιτείται να υπάρξει η ακόλουθη τροποποίηση της παρ. ε:

ε) η Μέγιστη Ισχύς Έγχυσης σταθμού παραγωγής Α.Π.Ε. με διατάξεις αποθήκευσης ισούται με τη μέγιστη ισχύ έγχυσης από τις διατάξεις αποθήκευσης του σταθμού.

Το **Άρθρο 86** θα πρέπει να τροποποιηθεί, λαμβάνοντας υπόψη την παροχή εύλογου χρονικού διαστήματος για επανεκκίνηση επενδυτικών πλάνων και την αδειοδοτική προετοιμασία των σταθμών για τους οποίους έχει εφαρμοστεί μια τουλάχιστον 10μηνη αναστολή, βάσει της παρ. 2 του Άρθρου 130 του Ν.4819/2021 όπως ισχύει.

Επιπλέον, προτείνουμε την εναρμόνιση των μεταβατικών διατάξεων στα πλαίσια συμβατότητας με την έννοια της απλοποίησης και επιτάχυνσης αδειοδότησης. Συγκεκριμένα, στα πλαίσια ουσιαστικής απλοποίησης, της αδειοδότησης, δεν θα πρέπει να απαιτείται επανυποβολή και επανεξέταση των ίδιων δικαιολογητικών για σταθμούς που έχουν λάβει Άδεια από την ίδια Αρχή, βάσει των ίδιων δικαιολογητικών. Θεωρούμε απαραίτητη την ύπαρξη μόνο μιας εγγυητικής επιστολής, η οποία θα πρέπει να υπολογίζεται, βάσει της ισχύος που ο σταθμός αποθήκευσης δεσμεύει στο σύστημα ή το δίκτυο.

Τέλος, θα πρέπει να εξαιρεθεί η Κρήτη από την παρ. 2 (β), δεδομένου ότι έχει διασυνδεθεί προσφάτως και δεν αποτελεί κορεσμένο Νησί, το οποίο θα πρέπει να το διέπουν ειδικές μεταβατικές διατάξεις.

Το **Άρθρο 87** αναφέρεται στην εγκατάσταση αγροτικών φωτοβολταϊκών σε αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας, εις βάρος της αγροτικής παραγωγής. Προτείνεται ο συνδυασμός αγροτικής καλλιέργειας και φωτοβολταϊκών εφαρμογών (agrivoltaics), όπως και η χρήση βοσκοτόπων με εφαρμογές φωτοβολταϊκών (διπλή χρήση). Προς τούτο θα πρέπει να προβλεφθούν μερικά πιλοτικά έργα (υπάρχει διεθνής και ευρωπαϊκή εμπειρία) που θα αναπτυχθούν στη χώρα ώστε να πολλαπλασιασθούν τα οφέλη και ιδιαίτερα για τους αγρότες.

Επίσης, πρέπει να τροποποιηθεί το **Άρθρο 88**, παρ. 3, με δίκαιους όρους τεχνολογικής ουδετερότητας, προς επιτάχυνση της ένταξης των απαραίτητων έργων αποθήκευσης, δηλ. της «Stand Alone Αποθήκευσης» και της «Αποθήκευσης με ΑΠΕ με δυνατότητα απορρόφησης από το δίκτυο». Και οι δυο τεχνολογίες έχουν το κοινό χαρακτηριστικό να λειτουργούν ως κατανεμόμενες μονάδες αποθήκευσης, συμμετέχοντας στις αγορές και παρέχοντας επικουρικές υπηρεσίες υποστηρίζοντας το σύστημα και το δίκτυο. Η προτεραιότητα εξέτασης αιτημάτων για Οριστική Προσφορά Σύνδεσης, όπως περιγράφεται μέσα στο Ν/Σ στο **Άρθρο 88**, παρ. 3, προτείνεται όπως φαίνεται διακριτά και μόνο για μια κατηγορία αποθηκευτικών σταθμών. Συνεπώς, είναι απαραίτητο να εφαρμοστεί σε όλους τους αποθηκευτικούς σταθμούς, συμπεριλαμβάροντας και όλες τις περιπτώσεις σταθμών αποθήκευσης που περιγράφονται στο Άρθρο 130 του Ν.4819/2021 («Αποθήκευσης με ΑΠΕ με δυνατότητα απορρόφησης από το δίκτυο»).

Στα πλαίσια αυτά και πάντα με την προσέγγιση του θέματος στα πλαίσια τεχνολογικής ουδετερότητας, με σκοπό την προώθηση όλων των τεχνολογιών αποθήκευσης, προτείνουμε βελτιστοποίηση του Άρθρου 88, κατόπιν προσθήκης παρ. 4, για να καλύψει και τις υπόλοιπες τεχνολογίες Αποθήκευσης.

Άρθρο 88

4. Αιτήματα για χορήγηση οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης από σταθμούς «Αποθήκευσης με ΑΠΕ με δυνατότητα απορρόφησης από το δίκτυο», όπως ορίζονται σύμφωνα με το Άρθρο 10, παρ.(ι) του Ν.4685, για τους οποίους έχουν χορηγηθεί Άδειες Παραγωγής πριν την έναρξη

ισχύος του Ν.4819/2021 (Α' 129), και οι οποίοι δεν δεσμεύουν χώρο στο δίκτυο για την μονάδα ΑΠΕ, εξετάζονται κατά απόλυτη προτεραιότητα.

Στο **Άρθρο 96**, ο Διαχειριστής του ΕΔΔΗΕ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη, πέραν των παραπάνω, τις δυνατότητες αποθήκευσης από σταθμούς αποθήκευσης που συνδέονται στο δίκτυο, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 10 του παρόντος σχεδίου νόμου.

Στο **Άρθρο 97**, θα μπορούσαν να εξεταστούν εναλλακτικά λύσεις ευέλικτης διαχείρισης έναντι της επέκτασης ή ενίσχυσης του δικτύου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 32 της Οδηγίας 2019/944. Ως τέτοιες λύσεις θα μπορούσαν να είναι οι υπηρεσίες ευελιξίας από απόκρισης ζήτησης, αποκεντρωμένη παραγωγή ή αποθήκευση ενέργειας, οι οποίες θα μπορούσαν να ανακτηθούν από τις ΧΧΔ.

Στο **Άρθρο 100**, δεν διευκρινίζεται αν αναφέρεται στο πλαίσιο της Ενεργειακής Κοινότητας ή σε κάποιο άλλο υποστηρικτικό σχήμα.